

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

2. De cohabitatione Clericorum, & mulierum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

TITULUS II. De Cohabitatione Clerico- rum & Mulierum.

SUMMARIA.

1. *Definitur Clericorum, & mulierum cohabitatio.*
2. *Allegantur Canones, quibus prohibetur.* 3. *An consuetudine sit permiffa?* 4. *Quas mulieres Clericis in domo sua retinere liceat?*
5. *Qui in diversis aedibus habitant, non dicuntur cohabitare.* 6. *Cur Clericis & fœminis suspectis interdicitur cohabitatio?* 7. *& seqq. Quæ sint pœna Clericorum cohabitantium?*

QUANTUM in sacris personis nitet castitas, tantum in iisdem sordet libidinis fœculentia, quâ ne inquinentur, prohibetur hic cohabitatio Clericorum & Mulierum.

§. I.

1. *Definitur hæc cohabitatio, quod sit suspecta Clericorum, & mulierum in una domo sub eodem tecto commorantium conversatio.* Colligitur ex *c. 1. §. sed si qua. h. t.*

§. II.

2. *Causa efficiens hujus cohabitacionis est jus: quod enim ea prohibita, ac illicita sit, ex juris prohibitionem venit, quæ reperitur in c. his igitur. 3. dist. 23. c. interdixit. 16. & 2. seqq. dist. 32. c. sed si forte 21. c. oportet. 23. c. volumus. 24. c. in omnibus. 26. & seqq. c. Archidiaconum. 29. & 3. seqq. dist. 81. item in Decretal. h. t.*

3. *Quamvis verò hodie per consuetudinem multum videatur à rigore juris recessum, dum passim videas, coquas & ancillas cum Clericis cohabitare; nihilominus, quia prava consuetudo, quæ magis corruptela est, & multitudo peccantium non excusat, sed magis aggravat peccatum, ideo hodie dum Clerici cohabitantes mulieri, in quam rationabilis suspicio cadere potest, graviter & mortaliter peccant ob periculum proprium, & scandalum pusillorum, quod ex ejusmodi cohabitacione, & consortio oritur. Barb. In Collect. ad c. 2. h. t. n. 1.*

Navarr. in Man. c. 25. n. 109. Quò etiam facit, quod Gregorius VII. in c. 5. dist. 8. scripsit ad Guitmundum Episcopum Averlanum: Si consuetudinem fortassis opponas, advertendum, quod Dominus dicit: Ego sum via, veritas, & vita. Non dixit: ego sum consuetudo, sed veritas. Et certè, ut B. Cypriani utamur sententiâ, qualibet consuetudo, quantumvis vulgata, veritati omninò est postponenda, & usus, qui veritati est contrarius, abolendus.

§. III.

Subjectum hujus cohabitacionis sunt contubernales, seu cohabitantes, nempe Clerici in sacris Ordinibus existentes, atque idè lege cœlibatùs adstricti: & mulieres extraneæ, præsertim juvenes, cultæ, procaces, impudentes, mali nominis, ac famæ. Propinquâ consanguinitatis, & affinitatis necessitudine junctarum cohabitacionem expressè veluti, licitam admittit Innocentius III. relatus in c. ad nobis 9. h. t. & suffragatur ratio, quam Pontifex inruit: quia videlicet naturale fœdus de eorum contubernio nihil permittit sævi criminis suspicari. Quam licentiam Clericorum cohabitandi cum fœminis conjunctis quoad consanguineas usque ad gradum secundum in linea collateralis, & quartum in linea recta, quoad affines verò usque ad gradum primum, duntaxat limitavit Canon. cum omnibus. 27. dist. 81. & ex eo Gloss. in c. 1. h. t. V. Canones. Nec officit, quòd c. 1. cit. inhibeat quoque contubernium Clerici cum illis personis, quas Canones concedunt, scilicet cum Matre, amita, & sorore: quia, ut textus habet, insigante diabolo & in illis scelus perpetratum reperitur, aut etiam in pedissequis earundem. Nam canon ille est particularis Concilii Moguntini videlicet, ut præfert titulus in Decretalibus, aut Nannetensis, ut alii malunt apud Gonzal. ibid. n. 1. Neque per hoc, quod Gregorius IX. eum in Decretales retulerit velut suum, auctoritatem accepit obligandi totum Clerum

rum; approbavit enim Gregorius eum Canonem, suumque fecit, non quoad hoc punctum concernens inhibitionem contubernii Clericorum cum foeminis propinquis, cujus contrarium hoc eodem titulo statuit ex Innocentio III. Prædecessore suo, sed quoad alia puncta in eo contenta. Aliter respondet Gloss. & Joann. Andr. ad d. c. 1. Certè si Clericus non solus habitet, sed alii Clerico convivat, haud mirum est, vel propriae etiam matris cohabitationem ei esse illicitam; quandoquidem quæ respectu ipsius est mater, respectu alterius, cujus curam, & rationem habere debet, est extranea, ut in *cod. c. 1. notavit Panormit.*

§. IV.

7 Forma hujus cohabitationis consistit in respectu contubernio, ac conversatione Clericorum cum mulieribus extraneis sub eodem tecto; quod addo: quia qui in uno vico, vel villa disjectis ædibus degunt, cohabitare non dicuntur. arg. c. 1. *¶ sed si qua. h. t.*

§. V.

6 Finis, ob quem Clericis hæc cohabitatio interdicitur, est, ne ad mulieris cohabitantis præsentiam concupiscentiæ ignis vehementis cum summo periculo exardescat, ac in flammam luxuriæ erumpat: quoniam propter speciem mulieris multi perierunt: & ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit. *Ecclesiast. c. 9. v. 9.*

§. VI.

7 Effectus hujus cohabitationis sunt poenæ in Clericos contra Canonum præscriptum mulieribus cohabitantes statuta; quæ aliæ, si spectemus jus Decretalium, aliæ si Tridentinum.

Jure Decretalium. Clerici, qui si nimiam familiaritatem cum mulieribus suspectos se faciunt & ab earum colloquio, ac consortio ter moniti non abstinere, poenâ excommunicationis coerceri jubentur. c. si quisquam 2. h. t. ibi: Si quisquam Sacerdotum, id est, Presbyter, Dia-

conus, vel Subdiaconus, de quacunque foemina crimine fornicationis suspectus, post primam, secundam, & tertiam admonitionem interveniatur fabulari, & aliquo modo conversari cum ea, excommunicationi subdatur, foemina verò canonicè judicetur. Quæ tara gravis poena partim ob contumaciam, ac inobedientiam, partim ob vehementem præsumptionem infligitur, quam Clericus incurrit, dum Superiori suspectam, & scandalosam familiaritatem rationabiliter prohibenti non obtemperat.

8 Porro ad alias poenas, puta ad suspensionem à beneficiis, ad privationem beneficiorum, ad depositionem à dignitate, aut prælatura (quibus juxta c. presbyter 12. dist. 81. c. à multis 9. de Aet. & qualitat. c. c. sicut 4. & c. si autem 6. h. t. Clerici compescendi sunt, si de fornicatione, vel concubinato verè constat) procedi non debet contra Clericos tantum de fornicatione suspectos etiam trinâ admonitione præmissâ, ut bene monet Vivianus in *Rationali ad c. 2. h. t.* Vallens. *ibid. n. 3.* siquidem universaliter, quando Judex ex præsumptionibus, licet vehementibus, procedit, multum debet temperare sententiam, & vel nullam, vel certè minorem poenam imponere, quam mereretur delictum plenè probatum, teste Innocentio in c. quia verisimile de Præsumpt. n. 2. Itaque Clericus, qui post tertiam admonitionem cum foemina confabulando de fornicatione se suspectum reddit, non tanquam fornicator, sed tanquam inobediens, vel contumax puniri, & ad summum purgatio canonica eidem indici potest per c. tua nos 8. & ibi Gloss. h. t. P. Pirthing. *ibid. n. 15.* Casar. de Panimoll. *dec. 38. n. 24. & seqq.* cum relatis.

9 In Concilio Tridentino Sess. 25. c. 14. de Reform. decernitur primò, ut Clerici quicumque, qui concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, vel extra detinent, aut cum iis ullam consuetudinem habent, poenis à SS. Canonibus, vel statutis Ec-

clesiarum impositis puniantur: *Secundo* ut si primò moniti non abstinerint, tertià parte fructuum ipsò factò sint privati, quæ Ecclesiæ fabricæ, aut alteri pio loco pro arbitrio Episcopi applicentur: *Tertiò* ut, si in delicto eodem, cum eadem, vel alia fœmina perseveraverint, neque secundæ monitioni paruerint, non solum fructus omnes, & obventiones beneficiorum amittant, sed etiam à beneficiorum administratione suspendantur: *Quarto* ut, si ita suspensi nihilominus non respuerint, beneficiis & officiis, ac pensionibus Ecclesiasticis quibuscunque perpetuò priventur, donec post manifestam emendationem videatur cum illis dispensandum: *Quintò*, ut si consortium semel dimissum repetant, aut alias hujusmodi scandalosas mulieres sibi adungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas etiam excommunicationis gladio plectantur: *Sextò* ut Clerici beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, carcere, suspensione ab ordine, & inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisque modis juxta Canones puniantur. *Septimò* denique ut Episcopi hujus criminis rei, & à Synodo Provinciali admoniti, nisi se emendaverint, ipsò factò sint suspensi, & si perseverent, ad Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ etiam perprivationem, si opus fuerit, in eos animadvertat. Verùm hic nonnulla dubia se insinuane.

10 *Primum* est: utrùm Clerici concubinarum ipso jure incidant in suspensionem propriè dictam?

Non desunt DD. qui Clericos concubinarum, imò & fornicarios quoscunque ipso jure suspensos esse velint: neque id solum improprie, & quoad se, ita ut ipsis illicita sit administratio, & perceptio Sacramentorum, quo modo suspensus est concubinarum, aut fornicator occultus, & quicumque constitutus in peccato mortali, usque dum istud per poenitentiam aboleatur; sed etiam quoad alios, & proprie,

ita ut ante absolutionem missam celebrantes, aliòsque Ordinis actus, etiam nullà præcedente admonitione, exercentes irregularitatem contrahant, à quâ non nisi per dispensationem Papæ liberari valeant per textum generalem in *c. 1. de Sentent. & re jud. in 6.* Ita Bellet *Disquisit. Cleric. p. 1. tit. de disciplin. Cleric. §. 5. n. 45.* ubi refert sic decisum esse à S. Congregatione Concilii. Panorm. in *c. vestra. 7. h. t. n. 7.* Garz *de Benefic. p. 7. c. 14. n. 11.* Clarus in *§. fornicatio n. 6.* & alii quibus opitulatur textus in *c. nullus §. c. præter 6. dist. 32. c. si qui sunt 15. dist. 81.* ubi concubinitus sub censura interdicti personalis, vel potius suspensionis ab Ordinibus prohibetur; præcipuè verò textus in *c. fin. h. t.* ubi disertè cautum, Clericum, si in fornicationem prolapsus sit, suspensum non esse, nisi peccatum hujusmodi notorium sit per sententiam, seu confessionem factam in jure, aut per evidentiam rei, quæ ter giversatione aliqua celari non possit.

Verùm num firmo hæc sententia stet, valde dubito, *primò*: quia quàm primùm Clerici concubinarum aut fornicarii poenitent, cessat ista suspensio, ut colligitur ex questione in *d. c. fin. h. t.* Pontifici proposita: *quæritur est, ait, de Clericis in fornicationem prolapsis, si eorum sit officium, priusquam poeniterint, audiendum?* quod non convenit censuræ suspensionis, quæ indiget absolutione. *Secundo* quia Concilium Tridentinum in *d. sess. 25. c. 14. de Reform.* inter pœnas, quas in ejusmodi Clericos decernit, nullam mentionem facit de suspensione ipsò factò incurrenda, sed jubet, ut suspendantur, & juxta SS. Canones puniantur; quæ verba cum sint comminatoria, & actionem Judicis significant, Clerici in suspensionem sine sententia non incidunt. *Tertiò* hanc opinionem comprobatur consuetudo Ecclesiæ, eique subscribunt P. Engel *h. t. n. 8.* Gibalin. & Suarez, quos citat, & sequitur Gonzal. in *c. fin. eod.*

Ed. Covar. in *Clem. si furiosus* p. 1. §. 1. n. 5.
de *Homicid.* Gutierrez *Canon.* 99. c. 1. n. 43.

Textus, qui in contrarium allegati sunt, parum juvant: quoniam in iis Clerici concubinarii, aut fornicarii, sicut quoad se, quando peccatum occultum est, ita, quando hoc est notorium, quoad alios suspensi dicuntur, non proprie dicta suspensio est, sed improprie, quo modo accepta denotat simplicem prohibitionem vitandi scandalum, quod secum trahit publicum peccatum, quemadmodum Abbatissa. Clericos suspendere dicitur in c. 12. de *Majoritate & obed.* P. Engel & Gonzal. *ubi supra.* Taceo, quod prædicti SS. Canones in hac parte per consuetudinem, & dispositionem Tridentini abrogati sint, ut cum aliis testatur Cæsar de Panimoll. *decis.* 149. n. 5.

II *Alterum* est: utrum supra enumeratis pœnis Concilii Tridentini solum Clerici proprie concubinarii, an verò alii quoque simpliciter incontinentes subjaceant?

Pœnis illis Conciliaribus solos concubinarios proprie dictos subjacere expressè declaravit S. Congregatio Cardinalium ad Trident. *sess.* 24. c. 14. sine dubio ideò: quia ipsum Concilium pœnas illas in Clericos concubinarios sub qualitate concubinatùs constituit, neque ad alios incontinentes extensio facienda est, utpote in materia pœnali & odiosa. arg. c. *odia.* 15. de *R. J.* in 6. Præterea in hac sententia sunt. Garz. de *Benefic.* p. 11. c. 10. n. 186. Aloyf. Ric. in *Prax. fori Eccles.* dec. 361. in *fin. & resol.* 307. n. 5. quos refert, & sequitur Cæsar de Panimoll. *dec.* 59. n. 27.

Econtra quòd prædictæ pœnæ absolutè respectu omnium Clericorum incontinentium obtineant, ex Navar. docet P. Engel *h. r. n.* 4. & ex textu Concilii Tridentini magis relucet, cum verba ejus sint disjunctiva de Clericis, qui concubinas, seu fornicarias instar uxorum continuo detinent sive in domo sive extra,

& cum iis, concubinis videlicet, aut cum aliis mulieribus, de quibus haberi possit suspicio, *ullam consuetudinem*, adeòque etiam simplicem incontinentiam sine qualitate concubinatùs habent. Idipsum confirmat praxis nostræ Germaniæ, in cujus Curiiis Episcopalis eodem modo contra Clericos fornicarios, ac concubinarios procedi solet.

Nec quempiam turbet declaratio Cardinalium à quibusdam in contrarium allata: quoniam hæc declaratio ex eo suspecta est, quòd generale Decretum Tridentini restringat, & ut fidem mereatur, in authentica forma cum sigillo solito, & subscriptione Emin. Cardinalis Præfecti ac Secretarii ejusdem Congregationis exhibeatur, oportet, ut *supra de Constitution. n.* 7. ad *fin.* probavimus. Neque hic locus est *cit. Reg. odia.* ex quo enim Conciliaris dispositio Clericos fornicarios ac simpliciter incontinentes comprehendit, nulla per interpretationem ad eos sit extensio.

Porro an pœna privationis fructuum à Concilio decreta debeatur ante omnem sententiam? disputat P. Engl *h. r. n.* 5. & resolutio desumi potest ex principiis traditis in *d. cit. de Constit. n.* 24.

TITULUS III.

De Clericis conjugatis.

SUMMARIA.

1. *Quid sit cœlibatus?* 2. 3. *Quo jure injunctus sit Clericis?* 4. usque 8. *Clerici majorum Ordinum nullo modo possunt contrahere matrimonium.* 8. usque 13. *Quid juris, si matrimonium contrahant Clerici in minoribus constituti?* 14. *Qua sit forma?* 15. *Quis finis? Quis effectus cœlibatùs.*

Cælibatus adeò in Clericis commendatur, ut etiam à conjugio, alioquin sancto, abstinere jubeantur. De *cœlibatu* igitur præsens ager Titulus.

§. I.

Cœlibatus hic accipitur pro vita, quæ agitur